

Årsmelding 2018

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

ORGANISASJONSNUMMER

942 861 559

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

Årsmelding og rekneskap 2018

159. driftsår

Eit *lokalt* forsikringssselskap der:

- Du er medlem og medeigar
  - Du er med og styrer
- Kapitalen blir forvalta lokalt
- Tenestene er lett tilgjengelege

Bruk ditt *lokale* forsikringssselskap

Stifta i 1859 – 159 år i distriktet si teneste

Postadresse:
Postboks 134
6201 Stranda

Besøksadresse:
Bankgata 4
6200 Stranda

Telefon:
70 26 92 50

Telefaks:

Bankgiro: 4030.07.00405
Foretaksnr. 942861559

ÅRSMELDING 2018

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

Org. nr 942861559

Verksemda

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har kontor på Stranda og er ei eiga juridisk eining i Gjensidige-gruppa med konsesjon på brannforsikring. Laget er vidare distributør for Gjensidige Forsikring ASA sine produkt. Laget er ei av 15 attverande brannkasser i Gjensidige-gruppa. Selskapet sine primæroppgåver er risiko- og skadeforsikring.

Laget er eigd av forsikringstakarane som styrer selskapet ved sine valde tillitsmenn. Det styrande organ er styret. Årsmøtet er øvste organ i laget.

Framleis drift

Styret meiner at føresetnaden for framleis drift ligg føre og at årsrekneskapan er utarbeidd under denne føresetnaden.

Styret

Det er i året halde 6 styremøte der 46 saker er handsama.

Tilsette

Dagfinn Ødegård, Roar Kirkhorn og Terje Langlo var dei tilsette ved årets utløp.

Arbeidsmiljø

Tilsette har ikkje vore utsett for ulykker eller skader i samband med arbeidet sitt i laget i rekneskapsåret. Sjukefråveret vert vurdert til å vere tilfredsstillande.

Likestilling

Laget hadde ved årets utløp 3 tilsette, alle menn. Styret består av 2 kvinner og 3 menn. Vara til styret er ei kvinne og ein mann.

Ytre miljø

Selskapet driv ikkje verksemd som ureinar det ytre miljø. HMS arbeidet, internkontroll og bedriftslegeordninga fungerer tilfredsstillande.

Samfunnsansvar

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er opptatt av samfunnsansvaret det inneber å vere eit forsikringsselskap.

Selskapet jobbar under visjonen «vi skal kjenne kunden best og bry oss mest». I dette ligg ein nedfelt strategi om å ha nøgde kundar som føler at deira forventningar til oss som forsikringsselskap blir innfridd. Det vere seg når kunden treff oss på digitale flater eller i direkte kontakt med våre medarbeidarar. Selskapet måler kor tilfredse kundane er gjennom året for å fylgje med på i kva grad vi lukkast. Resultata av kundeundersøkingane er svært gode, noko styret er tilfreds med.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig arbeider kontinuerlig for til ei kvar tid å ha eit godt arbeidsmiljø. Dette er nedfelt i vår strategiske plan. Å byggje kompetanse, samt fokusere på trivselsfremjande tiltak, er viktige element i dette arbeidet. I tillegg vert det fokusert på å tilpasse kvar medarbeidar sin arbeidsplass ergonomisk, samt vere ein pådrivar for og leggje til rette for trening og ein sunn livsstil.

Selskapet skal bidra positivt til kunst, kultur og idrett i kommunane. I tillegg vert det jobba aktivt med brannførebyggjande arbeid samt andre aktivitetar for å bidra til en sikrare kvardag for innbyggjarane.

Styret er av den oppfatning at arbeidet med samfunnsansvar er tilstrekkeleg og tilfredsstillande og yter årlig store tilskot til almennyttige formål.

Forsikringsverksemda

Forsikringsverksemda har også i 2018 vore prega av konkurranse.

Premiane varierer fortsatt mellom dei ulike distrikta i landet og kommunane våre ligg fortsatt med lavare premiar enn landsgjennomsnittet. Mange kundar nyttar seg av dei rabattordningane som ein har innanfor skadeforebyggande tiltak. Vi yter også direkte tilskot til skadeforebyggande på el og vatn. Dette gjeld både på hus, motorvogn, landbruk og næring. Den forfalte premien utgjer no kr.45.138.000 mot kr. 43.612.000 i 2017. Nettoendringa utgjer kr. 1.526.000 som er + 3,5%.

Reassuranse

Frå 01.01.2012 er det etablert ei ny ordning der kvar brannkasse har ein eigen reassuranseavtale med Gjensidige Forsikring ASA. Reassuranseavtalen er en såkalt excess-loss kontrakt der brannkassa vert belasta for skadar opp til (eigen valgt) skadegrense. I vårt tilfelle kr 750.000. For 2019 har vi fortsatt ein eigenandel på kr. 750.000.

Brannskader

Siste året har vi fått innmeldt 26 brannskader mot 45 i 2017. Skadane innmeldt er likevel i sum høgare en året før.

Naturskader

Selskapet vart i 2018 råka av lite naturskader.

Finans og risikoforhold.

Finansinntektene viser eit svært svakt resultat i 2018. Netto finansinntekter i 2018 var kr- 4.856.000 mot kr 10.882.000 i 2017.

Selskapets styre har vedtatt en kapitalforvaltningsstrategi som fastset rammer for korleis den finansielle kapitalen skal plasserast. Dette finansreglementet blir revidert av styret kvart år. Selskapet sine plasseringar blir rapportert og behandla av styret kvartalsvis. Brannkassa har god soliditet og står svært godt rusta til å møte svingningane i finansmarkedet. Det blir kvartalsvis utarbeid stresstestar for å avdekke selskapets situasjon i forskjellige scenarier. Styret behandlar desse stresstestane, i tillegg til rapportar frå Gjensidige Investeringsrådgiving, suksessivt. Også aksjeportefølja si utvikling blir gjennomgått på kvart styremøte. Vi meiner at desse styrings- og rapporteringsrutinene gir eit svært godt grunnlag for overvåking av selskaps risiko knytt til dei ulike finansrisikoane.

Finansiell risiko /Kredittrisiko

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har om lag 124 mill. kroner i finansielle investeringar. Dette gjeld for det meste aksjar i børsnoterte norske selskap, renteberande papir og eigeidom, som alle kan verte utsett for kursendringar.

Selskapet har høg soliditet, og står godt rusta til å tåle svingingar i finansmarknadane. I tillegg har vi eit rapporteringssystem som dagleg gjev oss ei tilfredsstillande og god oversikt over endringane i verdipapirportefølja.

Selskapet er utsett for kredittrisiko gjennom plasseringar i obligasjons- og pengemarknaden. Den største delen av våre plasseringar er i solide norske bankar og børsnoterte selskap. For ein langsiktig investor, vurderer vi risikoen for å være moderat i denne porteføljen.

Vi har gjennom finansreglementet rammer for kor mykje av vår kapital som skal ligge innanfor dei ulike risikogrupper. Styret får kvartalsvise rapportar som stadfestar risikoen i porteføljen. Finansreglementet blir vurdert Q3 kvart år.

Internkontroll

Styret har gjennom sin vedtekne risikopolicy, og gjennom egne vedtak, etablert rammer for selskapet si verksemd som skal gjere sitt til å redusere risikoen for tap. Det er også i 2018 arbeidd for å styrke kontrollen. Gjennom Compliance-arbeidet har selskapet knytta til seg Triton Gabler til å fungere som Internrevisor. Det vart i 2018 også opretta eget personvernombud for Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig.

Solvens II

I 2011 beslutta norske styresmakter å innføre Solvency II i Noreg. Dette er nye kapitalkravsreglar som er under utarbeiding i Europa for forsikringsselskap. Finanstilsynet har beslutta at Solvency II regelverket bestående av kapitalkrav, risikostyring og rapportering vert innført frå 01.01.2016. Selskapet har gjennomført og innrapportert ORSA (Own risk and solvens assesment) fra 31.12.2013. Intensjonen med ORSA er å sikre at selskapa si risikostyring og kapitalisering stettar krava i regelverket.

Styret har arbeidd gjennom året med ORSA rapporten som vart vedtatt i styret 17.12.2018 og deretter sendt til Finanstilsynet. I tillegg til å beskrive risikoane vi er eksponert for inneheld ORSA også ei kvantifisering av desse risikoane. Vi vil gjennom 2019 videreutvikle vår ORSA dokumentering og rapporteringskrava i Pilar III.

For Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig vil ein fortsatt høg egenkapitalandel være viktig for å møte kapitalkrava i Solvency II.

Framtid

Resultatet i 2018 vart negativt for selskapet på grunn av den store nedgangen på aksjemarkedet på slutten av året.

Styret forventar eit positivt resultat for 2019 basert på god porteføljeutvikling og god utvikling på finansen. Det presiseres imidlertid at det alltid foreligger usikkerhet knyttet til framtidige forhold.

Varig Indre Sunnmøre har i 2017 inngått strategisk samarbeidsavtale med Gjensidige Forsikring ASA. Avtalen løper f.o.m.2018 t.o.m. 2020.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har hatt, og skal i fremtida, ha fokus på å styrke rådgjevarane våre i full bredde. I ein marknad der kundane kan kjøpe enkle forsikringsprodukt i stadig fleire kanalar, er det styret si oppfatning at det blir stadig viktigare å utvikle denne kompetansen. Alle ansatte i selskapet har gjennomgått videreutdanning i Godkjenningsordning for skadeselskap (GOS), samt deltar i kompetanseløft via kurs i regi av GF ASA.

Styret møter framtida med fortsatt fokus på det skadeførebyggjande arbeidet. Dette er sunt for brannkassa si eiga forretning og er eitt av fleire konkurransefortrinn vi har.

Kvitvasking/ korrupsjon og etiske regler

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har tiltrådt Gjensidige Forsikring ASA sine rutiner for handtering av mistanke om Terrorfinansiering og kvitvasking av pengar innanfor bransjen. Alle ansatte har gjennomført kurs i temaet terrorfinansiering og kvitvasking. Selskapet har nulltoleranse mot korrupsjon og smøring. Det er forbod mot å gi eller motta bestikkelser eller motta gaver som kan betraktast som utilbørlige. Dette gjeld alle ansatte. Styret går gjennom dei etiske reglane kvart år og har vedtatt same reglar for etikk som Gjensidige Forsikring ASA. I tillegg har alle ansatte tatt kurs i forståelse av etikk og moral som også er en vesentlig del av opplæringa i GOS. Dagleg leiar er ansvarlig for arbeidet mot kvitvasking og har også tatt spesialkurs om emnet.

Resultat

Det framlagde resultatrekneskap for 2018 og balanse med notar, gjev etter styret si meining eit rettvisande bilete av resultatet og selskapet si stilling pr 31.12.2018. Det er heller ikkje endra forhold etter rekneskapsårets slutt, som etter styret sitt syn har innverknad på rekneskapen.

Årsresultatet gjev etter ordinære og foreskrivne tekniske avsetningar, avskrivning på bygg og utstyr eit underskot på kr 5.161.466,- for selskapet som styret foreslår å disponere slik:

Disponering resultat 2018	kr -5.161.466
Endring i avsetning til naturskadefond	- kr 487.555
Endring i avsetning til garantiordning	- kr 13.435
Avsatt til kundeutbytte	- kr 3.421
Netto aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordningar	kr 450.308
Overført til/frå eigenkapital	kr 5.215.569
Sum disponeringar	kr 5.161.466

Stranda 31.12.2018/29.03.2019

Lars Muribø -Styreleiar

Ola Are Ytrehorn

Eli Rødseth Berg

Per Tore Fausa

Therese Iren Sæter

Terje Langlo - dagleg leiar

Resultatregnskap

Resultatregnskap

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING

NOTER

1.1.-31.12.2018

1.1.-31.12.2017

Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier		9 023 091	8 958 816
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-2 322 835	-2 396 468
Sum premieinntekt for egen regning	4	6.700.256	6.562.348
Andre forsikringsrelaterte inntekter	8	3.772.402	4.302.053
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader		-5 368 312	-3 443 912
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		1 280 500	601 939
Sum erstatningskostnader for egen regning	4	-4.087.812	-2.841.973
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader		-1 300 476	-1 606 220
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjon mottatt gjenforsikring	5,6,8,9	-231 208	-269 935
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-1.531.684	-1.876.155
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	7	-4.546.718	-4.337.107
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP		306.445	1.809.166
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1 459 203	1 626 811
Netto driftsinntekt fra eiendom		27 910	22 710
Verdiendringer på investeringer		-11 127 043	7 440 516
Realisert gevinst og tap på investeringer		5 389 103	2 317 125
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-604 724	-524 679
Sum netto inntekter fra investeringer		-4.855.551	10.882.483
Andre inntekter		4.250	3.563
RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP		-4.851.301	10.886.046
PERIODENS RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		-4.544.856	12.695.212
Skattekostnad	10	-166.302	-879.007
RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER		-4.711.158	11.816.205
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger		-600 412	-325 932
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	10	150 104	81 483
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		-450.308	-244.449
TOTALRESULTAT		-5.161.466	11.571.756

Balanse

Balanse

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

	NOTER	31.12.2018	31.12.2017
BENDELER			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Eierbenyttet eiendom	11	2.600.387	2.681.677
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	12,13	56.721.933	83.522.838
Rentebærende verdipapirer	12	51.683.830	28.310.777
Utlån og fordringer		13.277.199	14.747.172
Andre finansielle eiendeler		109.800	109.800
Sum investeringer	12	124.393.149	129.372.264
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetn i skadefors.			
Gj.f.andel-brto erstatn. avsetning	12	434.400	450.520
Sum gj.f.andel avforsikringstekniske bruttoavsetninger		434.400	450.520
Fordringer			
Andre fordringer	8,12	547.585	726.276
Sum fordringer		547.585	726.276
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	11	534.871	564.914
Kasse, bank	12	804.488	893.155
Pensjonsmidler		314.033	269.866
Sum andre eiendeler	12,9	1.653.392	1.727.935
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		76.255	0
SUM BENDELER		127.104.781	132.276.995

Balanse

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

	NOTER	31.12.2018	31.12.2017
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
Opptjent egenkapital			
Fond mv.			
Avsetning til naturskadefond		7 545 939	7 058 384
Avsetning til garantiordningen		398 343	384 908
Annen opptjent egenkapital		103 631 286	109 297 163
Andre fond		3 375 150	3 686 170
Sum opptjent egenkapital	1	114.950.718	120.426.625
Brutto forsikringsforpliktelser			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4	4 300 311	4 328 451
Brutto erstatningsavsetning	4	3 517 775	1 848 389
Sum forsikringsforpliktelser brutto		7.818.086	6.176.839
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	9	700 570	172 769
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved periodeskatt	10	517 295	629 237
Forpliktelser ved utsatt skatt	10	557 744	1 064 545
Andre avsetninger for forpliktelser			
Sum avsetninger for forpliktelser		1.775.609	1.866.551
Forpliktelser			
Avsatt ikke betalt utbytte		0	1 219 743
Andre forpliktelser		2 292 488	2 337 221
Sum forpliktelser	12	2.292.488	3.556.964
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		267.880	250.015
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		127.104.781	132.276.995

Stranda 29.03.2019

Lars Muribø
StyreleiarPer Tore Fausa
NestleiarEli Rødseth Berg
StyremedlemOla Are Ytrehorn
StyremedlemTherese Iren Sæter
StyremedlemTerje Langlo
Daglig leiar

Oppstilling av endringer i egenkapital

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

Kroner	Naturskadefond	Garantiordning	Andre fond	Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpl./eiend.	Annen opptjent egenkapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2016	6.847.358	364.592	3.821.170	(2.613.788)	101.993.701	110.413.033
1.1.-31.12.2017						
RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER	211.026	20.316			11.584.863	11.816.205
Andre inntekter og kostnader						
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet						
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger				(325.932)		(325.932)
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				81.483		81.483
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				(244.449)		(244.449)
SUM ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER				(244.449)		(244.449)
Totalresultat	211.026	20.316		(244.449)	11.584.863	11.571.756
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(1.323.164)	(1.323.164)
Til / fra andre fond			(135.000)		(100.000)	(235.000)
Egenkapital 31.12.2017	7.058.384	384.908	3.686.170	(2.858.237)	112.155.400	120.426.625
1.1.-31.12.2018						
RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER	487.555	13.435			(5.212.148)	(4.711.158)
Andre inntekter og kostnader						
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet						
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger				(600.412)		(600.412)
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				150.104		150.104
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				(450.308)		(450.308)
SUM ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER				(450.308)		(450.308)
Totalresultat	487.555	13.435		(450.308)	(5.212.148)	(5.161.466)
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(3.421)	(3.421)
Til / fra andre fond			(311.020)			(311.020)
Egenkapital 31.12.2018	7.545.939	398.343	3.375.150	(3.308.545)	106.939.831	114.950.718

Kontantstrøm

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	2018	2017
Innbetalte premier direkte forsikring	8.994.951	9.141.978
Utbetalte gjenforsikringspremier	-2.322.835	-2.396.468
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir.forsikring	-3.698.925	-2.861.939
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	1.296.620	151.419
Betalte driftskostnader	-2.443.157	-2.293.971
Netto finansinntekter	947.958	1.265.581
Betalte skatter	-634.941	-876.657
Utbetalt utbytte/vedtatt kundeutbytte	-1.148.044	-1.111.960
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	991.627	1.017.983
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	21.164.779	-7.686.987
Netto kontantstrøm av rentebærende verdipapirer	-23.474.868	8.648.583
Netto kontantstrøm av eiendom	109.200	104.000
Netto kontantstrøm av driftsmidler mv	-38.358	
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-2.239.247	1.065.596
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Utbetalinger i.f.m. skadef.byggende fond/andre fond	-311.020	-185.000
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-311.020	-185.000
Netto kontantstrøm for perioden	-1.558.640	1.898.580
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-1.558.640	1.898.580
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	15.640.327	13.741.747
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	14.081.687	15.640.327
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Innskudd hos kredittinstitusjoner	13.277.199	14.747.172
Kontanter og bankinnskudd *	804.488	893.155
Sum kontanter og kontantekvivalenter	14.081.687	15.640.327
* Herav bundet på skattetrekkskonto	140.802	140.802

NOTER

1. Regnskapsprinsipper

Regnskapet for 2018 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak (FOR-2015-12-18-1775). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjent IFRS'er og tilhørende fortolkningsresultater.

Nye standarder anvendt

IFRS 15 Inntekt fra kundekontrakter (2014)

Foretaket implementerte IFRS 15 med virkning fra 1. januar 2018. Standarden etablerer prinsipper for å rapportere nyttig informasjon om art, beløp, tidfesting og usikkerhet av inntekter og kontantstrømmer som kommer fra aktuelle kontrakter med kunder. En fem-trinns modell for å avgjøre hvordan og når inntekter innregnes, men den gjelder ikke for innregning av inntekter fra forsikringskontrakter, finansielle eiendeler eller leasingavtaler, som utgjør hovedsakelig alle foretakets inntektsstrømmer. Øvrige inntektsstrømmer, som for eksempel inntekter fra varesalg, inntekter fra salg og formidling av tjenester fra tredjepart og provisjonsinntekter utgjør en ubetydelig del av inntektene. For disse inntektene er den modifiserte retrospektive metoden med effekter fra første gangs anvendelse innregnet på dagen for implementering og uten omarbeiding av sammenligningstall, benyttet. Den nye standarden har ikke gitt effekter på foretakets finansielle stilling, resultat eller kontantstrømmer.

Nye standarder og fortolkninger ennå ikke vedtatt

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2018, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskapsregnskapet. De som kan være relevante for foretaket er angitt nedenfor. Foretaket planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller etter 1. januar 2018. Se for øvrig avsnittet nedenfor om utsatt implementering. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbokføring.

IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler skal klassifiseres som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de forvaltes og hvilke kontraktsfestede kontantstrømegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi, der endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet.

Tapsavsetninger skal i henhold til IFRS 9 måles ved bruk av en forventet tapsmodell i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Reglene om verdifall i IFRS 9 vil komme til anvendelse på alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinstrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader. I tillegg omfattes også låneforpliktelser, finansielle garantikontrakter og leasingfordringer av standarden. Hvordan avsetninger for forventede kredittap på finansielle eiendeler skal måles, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt betydelig, skal avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig, skal avsetningen tilsvare forventet kredittap over eiendelens levetid. Denne todelte metoden erstatter dagens nedskrivningsmodell.

Endringer i IFRS 4 Anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

Endringene i IFRS 4 tillater foretak som overveiende driver forsikringsvirksomhet muligheten til å utsette ikrafttredelsesdato for IFRS 9 til 1.januar 2021. Effekten av en slik utsettelse er at de berørte enheter kan fortsette å rapportere i henhold til gjeldende standard, IAS 39 Finansielle instrumenter.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er et forsikringsforetak og har besluttet å benytte seg av dette unntaket.

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

IFRS 16 krever at alle kontrakter som tilfredsstiller definisjonen til en leieavtale skal rapporteres i leietakers balanse som rett-til-bruk eiendeler og leieforpliktelser. Tidligere klassifisering av leieavtaler som enten operasjonell eller finansiell leieavtale er fjernet. Kortsiktige leieavtaler (mindre enn 12 måneder) og leie av eiendeler med lav verdi er unntatt fra kravene. En leietaker skal innregne rett-til-bruk eiendelene og leieforpliktelsene. Rente-effekten av diskontering av leieforpliktelsene skal presenteres separat fra avskrivningskostnaden av rett-til-bruk eiendelene. Avskrivningskostnaden vil presenteres sammen med foretakets øvrige avskrivninger, mens rente-effekten av diskontering vil presenteres som en finanspost. Ikrafttredelse av IFRS 16 er 1.januar 2019. Standarden forventes å ha effekt på foretakets finansregnskap, gjennom en vesentlig økning av foretakets innregnede eiendeler og forpliktelser og ved potensielt å påvirke presentasjonen og periodiseringen av innregningen i resultatregnskapet.

Estimert forventet beløp som vil bli innregnet som en leieforpliktelse og tilhørende rett-til-bruk eiendel på tidspunktet for implementering er cirka 1.521.010 kroner. Ingen effekt på egenkapitalen.

For å fastsette om en kontrakt inneholder en leieavtale er det vurdert om kontrakten overfører retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel. Dette er vurdert å være tilfelle for husleiekontrakter. IT-avtaler er ikke vurdert å falle inn under IFRS 16 siden disse er basert på kjøp av kapasitet som ikke er fysisk adskilt og dermed ikke identifiserbare. Leieperioden vil bli beregnet basert på avtalens varighet tillagt eventuelle opsjonsperioder dersom disse med rimelig sikkerhet vil bli utøvet. Felleskostnader etc. vil ikke bli innregnet i leieforpliktelsen for husleiekontraktene. Diskonteringsrente for husleiekontraktene vil fastsettes ved å se hen til observerbar innlånsrente i obligasjonsmarkedet. Renten vil tilpasses de faktiske leiekontraktenes varighet etc.

Foretaket har innregnet sine leieforpliktelser til nåverdien av de gjenværende leiebetalingene diskontert med marginal lånerente på tidspunktet for førstegangsansvendelse, samt innregne tilhørende rett-til-bruk eiendeler til et beløp som tilsvarer leieforpliknelsen.

IFRS 17 Forsikringskontrakter (2017)

IFRS 17 Forsikringskontrakter etablerer prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om utstedte forsikringskontrakter. IFRS 17 er en kompleks standard som inneholder noen grunnleggende forskjeller i forhold til gjeldende regnskapsføring av måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter vil bli innregnet til en risikjustert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer pluss et beløp som representerer uopptjent resultat i gruppen av kontrakter (kontraktsmessig servicemargin). Hvis en gruppe av kontrakter er eller blir tapsgivende, vil tapet innregnes umiddelbart. Forsikringsinntekter, forsikringskostnader og finansielle forsikringsinntekter eller utgifter vil bli presentert separat. IFRS 17 å tre i kraft 1. januar 2022. Standarden forventes å påvirke foretakets regnskap gjennom en vesentlig endring av måling og presentasjon av inntekter og kostnader.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil ikke ha vesentlig effekt basert på våre foreløpige vurderinger med den virksomheten foretaket har per i dag.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjente bruttopremier beregnes med utgangspunkt i de beløp foretaket har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning (forfalte bruttopremier). Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres (endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie). Premieinntekter for egen regning beregnes ved at tilsvarende periodisering gjøres for premie for avgitt gjenforsikring, som reduserer de tilsvarende brutto premiebeløpene. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metode.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater.

Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdeler har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig i utøvelse av sin virksomhet. Hvis eiendommen brukes både til foretakets egen bruk og som investeringseiendom, klassifiseres eiendommen basert på faktisk bruk av eiendommen.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte foretaket, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Avskrivninger

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter, fritidshus og hytter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger:

- eierbenyttet eiendom: 10-50 år
- anlegg og utstyr : 3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi vurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Investeringseiendommer

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler klassifiseres som investeringseiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investeringseiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Innvesteringseiendommer avskrives ikke.

Investeringsseiendommene vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtid netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidig leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjon og byggets beliggenhet og standard.

Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av ekstern og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor foretakets investeringseiendommer er lokalisert. Ved bruksendringer og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

Leasing

Operasjonelle leieavtaler

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen ikke er overført klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraktperioden.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS - reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR - incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Diskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med foretakets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret foretaket har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis ved verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når foretaket blir part i instrumentets kontraktmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser.
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og rentebærende verdipapirer.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førsteganginnregning
- de som tilfredsstillers definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån eller fordringer.

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet og finansielle derivater som sikringsbøkføres.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorizonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene ansvarlig lån, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring, påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter.

Definisjon av virkelig verdi

Etter førstegangsinnregning måles investeringer til virkelig verdi over resultatet lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. For finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder benyttes noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere, mens for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av egnede verdsettingsmetoder.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 14.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. Tapet innregnes i resultatet.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da tapet blir reversert. Reversering av tidligere tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal. Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrukket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når foretaket har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Avsetninger/Restrukturering

Avsetninger innregnes når foretaket har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliktelsen, og forpliktelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om foretakets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker foretakets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke foretakets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto rentekostnad (-inntekt) resultatføres løpende, og presenteres som en driftskostnad i resultatet. Netto rentekostnad beregnes ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelsen. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader. Disse vil aldri bli reklassifisert over resultatet.

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppjøret inntreffer.

Pliktige tilskudd til innskuddsbasert pensjonsordning innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Innregning

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig ved å drifte brannforretningen, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

2. Bruk av estimater

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig, hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Brannkassen har kun forsikringsprodukter i den korthalede bransjen.

3. Risiko og kapitalstyring

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig. En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risikoevnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap. Foretaket sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor foretakets kunder, mens finansrisikoen er relatert til foretakets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet til foretakets kapitalforvaltning.

Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået er tilfredsstillende sett i forhold til foretaket sin soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige retningslinjer, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Daglig leder er ansvarlig for risikostyringen. Det pågår en kontinuerlig prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner.

Forsikringsrisiko

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringsselskap. Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskadeforsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Brannkassen er selv ansvarlig for de brannskader som inntreffer for sine kunder. Siden det er stor variasjon i brannskadenes størrelse er det kjøpt reassuransebeskyttelse hos Gjensidige Forsikring ASA. For 2018 er egenregningen 750.000 kroner; dvs at kun skader opp til denne grensen belaster brannkassens regnskap. Reassuranseprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassuranse og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransefunksjonen administreres i Gjensidige Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuranseprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringsselskaper administrere, og naturskadepremien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringsselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Gjennom denne ordningen blir Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen innen brann- og naturskadeforsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse – forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Brann- og naturskadeforsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/- 1-prosentpoeng)	2018	2017
Brannforsikring	28.512	10.731
Naturskadeforsikring	12.724	10.208
Totalt	41.236	20.939

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og foretaket er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringsselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad.

Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Foretakets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at foretakets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til foretakets kapital. Kapitalstyringen følges opp av daglig leder som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for foretaket rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For foretaket er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Foretaket har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regler. Kapitalkravet for foretaket er 25,4 millioner kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 114,6 millioner kroner. Dette gir en solvensmargin på 451 prosent.

Kapitalsituasjonen beregnes basert på foretakets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Tabell 1 – Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

	2018	2017
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	114.627	121.184
Solvenskapitalkrav (SCR)	25.425	41.308
Overskuddskapital	89.202	79.876
Solvensmargin etter Solvency II	451 %	293 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelser beregnet i henhold til Solvens II prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimums kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Faller kapitalen under dette nivået, vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det er et regulatorisk minstekapitalkrav som skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 – Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

	2018	2017
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	11.441	18.589
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	6.356	10.327
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	23.882	23.809
Minstekapitalkrav (MCR)	23.882	23.809
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR	468 %	499 %

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Foretaket har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital kommer 107 millioner kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til naturskadekapital. Naturskadekapital er kapital som bare kan brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelser.

Foretaket har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 – Tellende kapital til å møte kravet til kapital

	2018	2017
Basiskapital:		
- Kapitalgruppe 1	107.081	114.124
- Kapitalgruppe 2	4.776	7.058
- Kapitalgruppe 3		0
Sum basiskapital	111.857	121.182
Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	111.857	118.888
- Kapitalgruppe 2 for Solvency II formål	2.769	
Total tellende ansvarlig kapital SCR	114.626	121.184

De viktigste forskjellene mellom verdivurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål

- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon)
- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen)
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper
- Ulik verdivurdering av utsatt skatt som følge av forskjellene ovenfor

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for foretaket i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper

Tabell 4 – Forsikringstekniske avsetninger

	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger for skadeforsikringer	3.518	3.828	310
Premieavsetning for skadeforsikringer	4.300	3.443	-857
Risikomargin		438	438
Sum forsikringstekniske avsetninger	7.818	7.709	-109

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene foretaket er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkravet er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder. Markedsrisiko er den største risikoen for brk.navn. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden alle risikoene ikke vil inntreffe på samme tid.

Tabell 5 – Regulatorisk solvenskapitalkrav

	2018	2017
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	3.856	4.743
Kapitalkrav for markedsrisiko	22.970	38.544
Kapitalkrav for motpartsrisiko	2.695	2.778
Diversifisering	-4.314	-5.151
Basis solvenskapitalkrav	25.207	40.914
Operasjonell risiko	218	394
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	25.425	41.308

Regulatorisk usikkerhet relatert til Solvens II

Det er fortsatt noe usikkerhet knyttet til hvordan garantiavsetningen skal behandles i Solvens II. Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Foretaket er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, bør behandles som solvenskapital. Foretaket vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil en endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

Nye skatteregler medfører skatt på sikkerhetsavsetningen som er hensyntatt i kapitalberegningene ved årsskiftet. Dersom foretaket avvikles blir det også skatt på naturskadekapital, men siden det ikke forventes avvikling av foretaket i overskuelig framtid føres det ingen utsatt skatt relatert til naturskadekapital.

4. Premieinntekter og erstatningskostnader mv. i skadeforsikring

	Brannforretning Norge	Naturforretning Norge	Sum Norge
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	7 936 328	1 058 623	8 994 951
Gjenforsikringsandel	-2 143 960	-178 875	-2 322 835
For egen regning	5 792 368	879 748	6 672 116
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	7 981 874	1 041 217	9 023 091
Gjenforsikringsandel	-2 143 960	-178 875	-2 322 835
For egen regning	5 837 914	862 342	6 700 256
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-4 993 525	-374 787	-5 368 312
Gjenforsikringsandel	1 280 500	-	1 280 500
For egen regning	-3 713 025	-374 787	-4 087 812
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	-5 047 991	-465 224	-5 513 215
Inntruffet tidligere år brutto	54 466	90 437	144 903
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	3 801 600	498 711	4 300 311
Brutto erstatningsavsetning	2 862 726	655 049	3 517 775

5. Kostnader

	2018	2017
Forsikringsrelaterte adm.kostnader:		
Avskrivninger og verdiendringer	68 400	65 826
Lønns- og personalkostnader	3 072 434	3 171 590
Honorarer tillitsvalgte	255 600	254 402
IKT-kostnader	136 672	19 151
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	137 500	187 950
Andre kostnader	2 407 796	2 514 342
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-4 546 718	-4 337 107
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-681 310	-842 769
Avgitt øvrige salgskostnader	-619 166	-763 451
Sum	231.208	269.934
Salgskostnader:		
Lønns- og personalkostnader	681 310	842 769
Provisjon		
Øvrige salgskostnader	619 166	763 451
Sum	1.300.476	1.606.220
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse:		
Revisjon	93 750	104 375
Attestasjonstjenester		
Revisjon - rådgivning skatt		
Rådgivning - annen rådgivning	43 750	83 575
Sum	137.500	187.950

6. Lønn og godtgjørelse

	2018	2017
Gjennomsnittlig antall ansatte	3,2	3,2
Lønn/godtgjørelse til:		
-Daglig leder	895 588	887 919
-Årets pensjonsopptjening daglig leder	84 500	80 748
-Styret	212 600	203 400
-Valgkomite	18 000	22 500
-Generalforsamling	25 000	28 502

Selskapet har en ordning med kollektiv årsbonus for alle ansatte. Ordningen er lik for alle. Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet overfor ledende ansatte eller tillitsvalgte. Det er ikke inngått avtale om særskilt vederlag ved fratredelse, opphør eller endring i ansettelsesforholdet for daglig leder.

7. Andre forsikringsrelaterte driftskostnader

	2018	2017
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	4 546 718	4 337 107
Sum andre forsikringsrelaterte driftskostnader	4.546.718	4.337.107

8. Transaksjoner mellom Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig og Gjensidige Forsikring ASA

Til gode hos andre forsikringsselskaper

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'andre fordringer' med kr. 547.585.

Andre forsikringsrelaterte inntekter (provisjoner)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA, Gjensidige Pensjonsforsikring AS og Gjensidige Bank ASA. Provisjonene fordeler seg slik:

	2018	2017
Mottatt provisjon fra Gjensidige Forsikring ASA	3 745 690	4 272 664
Mottatt provisjon fra Gjensidige Pensjonsforsikring AS	25 187	22 833
Mottatt provisjon fra Gjensidige Bank ASA	1 525	6 556
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	3.772.402	4.302.053

Administrasjonskostnader

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader.

	2018	2017
Kostnader brannforretningen	478 912	575 540
Kostnader øvrige tjenester	258 456	135 585

9. Pensjon

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Foretakets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 70 år.

Den innskuddsbaserte ordningen er en ordning hvor foretaket betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Satsene er syv prosent av lønn mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør ca 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Den ytelsesbaserte ordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

I tillegg har Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Aktuarielle forutsetninger

Fastsatte aktuarielle forutsetninger fremkommer av tabellen. Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,2 prosent (3,1), og er justert for alder basert på avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2018/2019 er beregnet til 0 prosent (0). Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 83 år (82).

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforsventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen, pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er utsatt for finansiell risiko siden pensjonsmidlene forvaltes i Gjensidige Pensjonskasse som en investeringsvalgportefølje. Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko, hvorav den største risikofaktoren er renterisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på ca 2,5 år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 2,5 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsen vil stige med 11,6 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven (rentefall) på minus et prosentpoeng. Verdien vil falle med 6,8 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for

pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i obligasjonsporteføljen.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot noe kredittrisiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen K2013BE som rapportert av FNO (Finans Norge) AS.

Uførehyppigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofelignende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at selskapet får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i Folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn økningen i G, reduseres ytelsene.

Lønnsvekst vil avvike fra den banen som er fastlagt ved at ansatte får høyere eller lavere lønnsvekst enn det som banen tilsier. Selskapet styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det forekomme hopp i lønnsnivå.

Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng høyere vil det føre til 0 prosent økning av forpliktelsen. Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng lavere faller forpliktelsen med 0 prosent. Dersom G øker med ett prosentpoeng faller forpliktelsen med 0 prosent.

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstille visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil selskapet måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapet få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I Gjensidige Pensjonskasse måles risiko basert på krav fastsatt av Finanstilsynet i form av stresstester. Disse testene skal reflektere 99,5 prosent «value at risk». Pensjonskassen har en bufferkapitalutnyttelse på cirka 75 prosent, noe som tilsier at det ikke er krav om å tilføre pensjonsmidler for å bedre pensjonskassens soliditet.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte.

AFP er en ytelsesbasert ordning som er finansiert i fellesskap av svært mange arbeidsgivere.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningens midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Foretaket innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av foretaket. En fordelingsnøkkel basert på foretakets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

	Sikret 2018	Usikret 2018	Sum 2018	Sikret 2017	Usikret 2017	Sum 2017
Antall aktive medlemmer			0			0
Antall pensjonister	2	2	4	2	2	4
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Pr. 01.01	1 407 670	80 078	1.487.748	1 575 796	382 942	1.958.738
Korreksjon av åpningsbalansen			0			0
Årets pensjonsopptjening			0			0
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening			0	0		0
Rentekostnad	36 177	2 058	38.235	37 933	6 538	44.471
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner			0			0
Aktuarielle gevinster og tap	4 802	637 643	642.445	-82 484	11 624	-70.860
Utbetalte ytelser	-125 959	-96 799	-222.758	-123 575	-277 704	-401.279
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler		-15 101	-15.101		-43.322	-43.322
Virksomhetssammenslutning			0			0
Virkning av den øvre grense for eiendelen	53 369		53.369			0
Kursendringer i utenlandsk valuta			0			0
Pr. 31.12	1 376 059	607 879	1.983.938	1.407.670	80 078	1.487.748
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	1 376 060	607 879	1.983.939	1 407 670		1.407.670
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-1 690 092		-1.690.092	-1 677 535	0	-1.677.535
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	-314.032	607.879	293.847	-269.865	0	-269.865
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	1 677 537	0	1.677.537	2 144 224	0	2.144.224
Renteinntekt	43 113		43.113	53 679	0	53.679
Avkastning ut over renteinntekt	95 402		95.402	-396 791		-396.791
Bidrag fra arbeidsgiver		15 101	15.101		43 322	43.322
Utbetalte ytelser	-125 959		-125.959	-123 575		-123.575
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler		-15 101	-15.101		-43 322	-43.322
Overtakelse/oppkjøp			0			0
Oppgjør			0			0
Pr. 31.12	1.690.093	0	1.690.093	1.677.537	0	1.677.537
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening			0			0
Rentekostnad	36 177	2 058	38.235			0
Renteinntekt	-43 113	0	-43.113	37 933	6 538	44.471
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	-53 679		-53.679
Arbeidsgiveravgift			0			0
Pensjonskostnad	-6.936	2.058	-4.878	-15.746	6.538	-9.208
Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte adm.kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	-6.936	2.058	-4.878	-15.746	6.538	-9.208
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel innregnet i andre inntekter og kostnader						
Akkumulert beløp pr. 01.01.			3 810 986			3 485 055
Avkastningen på pensjonsmidler			-95.402			396 791
Endringer i demografiske forutsetninger			704 048			-193 966
Endringer i økonomiske forutsetninger			-61 603			123 106
Virkningen av den øvre grensen for eiendelen			53 369			
Akkumulert beløp pr. 31.12.			4.411.398			3.810.986

Aktuarielle forutsetninger			
Diskonteringsrente	2,98 %		2,57 %
Lønnsregulering	3,20 %		3,10 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,20 %		3,10 %
Pensjonsregulering	0,00 %		0,00 %
Øvrige spesifikasjoner			
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen	205 686		191 846
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO	31 485		37 368
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO neste år	31 516		37 405
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år			
Prosent	Endring i pensjonsforpliktelse 2018		Endring i pensjonsforpliktelse 2017
Sensitivitet			
10 % økt dødelighet	-4,90 %		-4,40 %
10 % redusert dødelighet	3,70 %		3,30 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente	-6,80 %		-7,30 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente	11,60 %		8,40 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering	0,00 %		0,00 %
- 1 %-poeng lønnsjustering	0,00 %		0,00 %
+ 1 %-poeng G-regulering	0,00 %		0,00 %
- 1 %-poeng G-regulering	0,00 %		0,00 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering	9,90 %		8,50 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering	0,00 %		0,00 %

	Nivå 1 Koterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM pr. 31.12.2018
Verdsettelseshierarki 2018				
Aksjer og andeler	=	99 715	=	99.715
Obligasjoner	=	1 553 195	=	1.553.195
Derivater	=	37 182	=	37.182
Sum	=	1.690.093	=	1.690.093

	Nivå 1 Koterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM pr. 31.12.2017
Verdsettelseshierarki 2017				
Aksjer og andeler	=	209 692	=	209.692
Obligasjoner	=	1 333 642	=	1.333.642
Derivater	=	75 489	=	75.489
Bank	=	58 714	=	58.714
Sum	=	1.677.537	=	1.677.537

10. Skatt

	2018	2017
Midlertidige forskjeller		
Tap på fordringer		
Driftsmidler	-141 524	-97 930
Pensjonsforpliktelse	-386 537	97 097
Sikkerhetsavsetning	2 698 910	4 099 000
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	2 170 849	4 098 167
Estimatavvik pensjonsforpliktelse mot egenkapitalen		
Sum midlertidige forskjeller over resultatet	2 170 849	4 098 167
Aksjer, andeler, obligasjoner og øvrige verdipapirer	60 126	160 012
Fremførbart underskudd		
Netto midlertidige forskjeller	2 230 975	4 258 179
Netto forpliktelser ved utsatt skatt(eiendeler ved utsatt skatt)	557 744	1 064 545
Beregning av skattepliktig inntekt		
Resultat før skattekostnad	-4 544 856	12 695 212
Implementeringseffekt ny forskrift		
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	-600 412	-325 932
Endring i andre midlertidige forskjeller	1 927 317	28 301
Permanente forskjeller	13 735	-131 866
Korreksjon tidligere år		
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer	-5 464 301	-2 317 125
Tilbakeføring av verdired finansielle omløpsmidler	11 127 043	-7 440 546
Aksjeutbyte etter fritaksmetoden	-23 096	-738 853
Tilbakeføring 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	693	2 121
Ikke fradragsberettiget rente på ilignet skatt		
Ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt		-146
Skattepliktig inntekt	2 436 123	1 771 166
Benyttelse av fremførbart underskudd		
Mottatt konsemdrag		
Fremførbart underskudd		
Betalbar skatt	609 031	442 799
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	609 031	442 799
Formuesskatt	165 000	186 438
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel	-506 801	269 895
Implementeringseffekt ny forskrift (endring i skattesats)		
Korreksjon tidligere år		-20 125
Skattekostnad i regnskapet	166 302	879 007
Avstemming av skattekostnad		
Skattekostnad i regnskapet	166 302	879 007
Skatt av resultat før skattekostnad	-1 136 214	3 173 803
Forsk. mellom årets skattekostn.og 25 % av res.før skatt	1 302 516	-2 294 796
Forklaring på hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultatet før skatt		
Skatt av midlertidige forskjeller verdipapirer	-331 726	185 487
Skatt av permanente forskjeller	1 413 519	-2 748 167
Utsatt skatt/utsatt skattefordel ført via egenkapital		
Skatt av ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt		-37
Formuesskatt	165 000	186 438
Skatt av benyttet fremførbart underskudd	55 724	81 483
Skatt av feil tidligere år		
For lite betalt skatt tidligere år		
Sum differanse	1 302 516	-2 294 796

Endringer i skattereglene for forsikringsforetak

Skattemessig fradrag for forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikringsforetak begrenses med virkning fra 2018 til avsetninger for sannsynlige fremtidige kostnader knyttet til forsikringsforpliktelser. Det gis dermed ikke lenger skattemessig fradrag for avsetninger til naturskadepapital og garantiordningen for skadeforsikring. Det er gitt en overgangsordning hvorved avsetningene til naturskadepapitalen og garantiordningen for skadeforsikring per 1.1.2018 skattemessig kan settes på en egen konto som kommer til beskatning først ved avviking av skadeforsikringsvirksomheten. Det avsettes ikke utsatt skatt på naturskadepapital og avsetning til garantiordningen for skadeforsikring (Norge) i samsvar med Årsregnskapsforskriftens § 3-4.

De skattemessige forsikringstekniske avsetningene blir redusert i 2018, hovedsakelig ved at den tidligere sikkerhetsavsetningen ikke lenger inngår i disse. En overgangsregel gir imidlertid foretaket anledning til å fordele den skattemessige inntektsføringen av denne reduksjonen lineært over 10 år, første gang i 2018. Det aktuelle beløpet som fordeles er 4.099.000 kroner.

11. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendom
Anskaffelseskost pr. 01.01.17	658.257	4.038.540
Tilgang i året		
Utrangert		
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr.31.12.17	658.257	4.038.540
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.17	-27.517	-1.275.572
Årets ordinære avskrivninger	-65.825	-81.290
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.17	-93.342	-1.356.862
Bokført verdi 31.12.17	564.915	2.681.678
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år
	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendom
Anskaffelseskost pr. 01.01.18	658.257	4.038.540
Tilgang i året		
Utrangert		
Avgang i året	38.358	
Anskaffelseskost pr.31.12.18	696.615	4.038.540
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.18	-93.342	-1.356.862
Årets ordinære avskrivninger	-68.400	-81.290
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.18	-161.742	-1.438.152
Bokført verdi 31.12.18	534.873	2.600.388
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år
	2018	2017
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	62.000	62.000
Balansført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	62.000	62.000
Merverdi utover balansført verdi	0	0

12. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balansført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonsprisingsmodeller etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt å bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.
- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedtsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedtsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedtsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedtsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedtsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedtsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE) og lokale eiendomsinvesteringer.
- PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, prismultipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig egne utlån

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Investeringsansvarlig i samråd med daglig leder fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenes virkelige verdier og resultater samt overholdelse av fastsatte rammer rapporteres ukentlig til daglig leder samt månedlig til styret.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedtsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedganger eller forverrede framtidsutsikter kan påvirke forventning om fremtidige kontantstrømmer eller anvendte multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler, samt rentebærende verdipapirer som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

	Balansført verdi 31.12.2018	Virkelig verdi 31.12.2018	Balansført verdi 31.12.2017	Virkelig verdi 31.12.2017
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	56 721 933	56 721 933	83 522 838	83 522 838
Rentebærende verdipapirer	51 683 830	51 683 830	28 310 777	28 310 777
Finansielle eiendeler som holdes til forfall				
Obligasjoner som holdes til forfall		0		0
Utlån og fordringer				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer		0		0
Utlån		0		0
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	981 985	981 985	1 176 796	1 176 796
Andre fordringer	423 833	423 833	379 666	379 666
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	76 255	76 255		0
Kontanter og bankinnskudd	14 081 687	14 081 687	15 640 327	15 640 327
Sum finansielle eiendeler	123.969.523	123.969.523	129.030.404	129.030.404
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til amortisert kost				
Ansvarlig lån		0	0	0
Andre forpliktelser	4 068 097	4 068 097	5 423 515	5 423 515
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring		0		0
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	267 880	267 880	250 015	250 015
Forpliktelser innen konsernet		0		0
Sum finansielle forpliktelser	4.335.977	4.335.977	5.673.530	5.673.530

Verdsettelseshierarki 2018	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs markedsdata	SUM
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	56 709 933	-	12 000	56 721 933
Rentebærende verdipapirer	42 615 167	-	9 068 663	51 683 830

Verdsettelseshierarki 2017	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs markedsdata	SUM
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	83 360 838	-	162 000	83 522 838
Rentebærende verdipapirer	21 466 514	-	6 844 263	28 310 777

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2018

	Pr. 1.1.2018	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2018	Andel av netto realisert/urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	162 000	-	-	(150 000)	-	-	12 000	-
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	162 000	-	-	(150 000)	-	-	12 000	-

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10%	1 200
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10%	0
Sum		1 200

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2017

	Pr. 1.1.2017	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2017	Andel av netto realisert/urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies pr. 31.12.2017
Aksjer og andeler	152 000	-	10 000	-	-	-	162 000	-
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	152 000	-	10 000	-	-	-	162 000	-

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10%	16 200
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10%	0
Sum		16 200

13. Aksjer og andeler

Norske finansaksjer	Organisasjons- nummer	Markeds verdi
Gjensidige Forsikring ASA	995568217	439.806
Sum norske finansaksjer		439.806

Andre norske aksjer	Organisasjons- nummer	Markeds verdi
Peer Gynt Galleriet AS	986545239	10.000
Storjord Kulturhus SA	980530418	1.000
Nedskr.-Peer Gynt Galleriet AS	986545239	(5.000)
Solstad Offshore ASA		38.793
BK Forum AS	919864222	10.000
Muritunet AS		1.000
Sum andre norske aksjer		55.793

Norske aksjefond	Organisasjons- nummer	Markeds verdi
Danske Invest Norge Aksj. Inst 1	981582020	8.222.818
Delphi Global	989747746	5.689.161
KLP AksjeGlobal Indeks 4	988244163	7.681.162
KLP AksjeNorge Indeks II	992966092	7.940.360
Alfred Berg Norge	957801412	2.979.522
Nordea Stabile Aksjer Global	989851020	5.771.139
KLP AksjeEuropa Indeks II	990122555	375.512
First Generator	995796198	3.535.092
Delphi Nordic	960058658	4.528.733
Storebrand Global Verdi	979364768	2.959.231
Sum norske aksjefond		49.682.730

Utenlandske aksjefond	Markeds verdi
Danske Invest Emergin Markets	2.466.441
Fisher Investments Institutional Emerging Markets Equity Fund	845.898
RBC Funds (Lux) Global Equity Fokus Fond NOK	2.280.385
Sum utenlandske aksjefond	5.592.724

Grunnfondsbevis	Organisasjons- nummer	Markeds verdi
Gr.f.bevis Spb Møre	937899319	950.880
Sum grunnfondsbevis		950.880
Sum aksjer og andeler		56.721.933

14. Rentebærende verdipapirer

Obligasjoner i private foretak (norske)	Markeds verdi
Aker ASA FRN 12/22	2.211.200
Color Group ASA 12/19	1.036.300
Storebrand Livsforsikring AS FRN Perp Call 03/20	1.016.000
Spb 1 SMN 18/PERP FRN C Hybrid	995.600
Spb 1 Østfold Akers 18/Perp ADJ C HYBRID	987.000
Spb 1 SR-Bank ASA 18/PERP FRN C HYBRID	1.002.100
BN Bank ASA 18/PERP FRN C HYBRID	1.005.000
Sum	8.253.200

Aksjeindekserte obligasjoner	Markeds verdi
VW Glo Pod Private Plc. 07/12	815.463
Sum	815.463

Obligasjonsfond - norske	Markeds verdi
DnB Obligasjon (I)	2.159.098
Danske Invest No Obl. Instit	11.654.931
Nordea Obligasjon II	4.980.924
KLP Obligasjon Global 1	998.599
Sum	19.793.552

Obligasjonsfond - utenlandske	Markeds verdi
PGIM Intermediate Duration US Corporate Bond Fund	5.540.603
Pramerica US Corporate Bond UCITS Fund	1.009.512
Sum	6.550.115

Pengemarkedsfond - norske	Markeds verdi
Danske Invest Norsk Likv. Inst.	9.690.995
Danske Invest Norsk Likviditet 1	6.580.504
Sum	16.271.499

Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	51.683.829
---	-------------------

15. Utlån og fordringer

Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	2018	2017
Obligasjoner klassifisert som lån og fordring		
Nedskrivning til virkelig verdi		
Ansvarlig lån		
Innskudd hos kredittinstitusjoner	13.277.199	14.747.171
Sum utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	13.277.199	14.747.171

Andre fordringer	2018	2017
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning		
Andre fordringer	547.585	726.276
Sum andre fordringer	547.585	726.276

16. Egenkapital

Opptjent egenkapital

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot naturskadekapitalen. Naturskadekapitalen er bunden kapital og kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader i Norge. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning er bunden kapital og skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige fond (naturskadefond, garantiordning). Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir opptjent egenkapital redusert.

17. Hendelser etter balansedagen

Det har ikke oppstått vesentlige hendelser etter balansedagen.

KPMG AS
Øvre veg 30
6415 Molde

Telephone +47 04063
Fax +47 71 20 27 27
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlinga i Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig

Melding frå uavhengig revisor

Fråsegn om revisjonen av årsrekneskapen

Konklusjon

Vi har revidert Varig Forsikring Indre Sunnmøre gjensidig sin årsrekneskap som viser eit underskot på kr 5 161 466. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2018, resultatrekneskap og kontantstraumoppstilling for rekneskapsåret avslutta per denne datoen og notar til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår meining er årsrekneskapen som følgjer med, gitt i samsvar med lov og forskrifter og gir eit rettvise bilette av selskapet si finansielle stilling per 31. desember 2018, og av resultat og kontantstraumane for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, medrekna dei internasjonale revisjonsstandardane International Standards on Auditing (ISA-ane). Våre oppgåver og plikter etter desse standardane er beskrivne i *Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen*. Vi er uavhengige av selskapet slik det er krav om i lov og forskrift, og har oppfylt dei andre etiske pliktene våre i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Ytterlegare informasjon

Leiinga er ansvarleg for ytterlegare informasjon. Ytterlegare informasjon omfattar informasjon i årsrapporten bortsett frå årsrekneskapen og den tilhøyrande revisjonsmeldinga.

Vår fråsegn om revisjonen av årsrekneskapen dekkjer ikkje ytterlegare informasjon, og vi attesterer ikkje den ytterlegare informasjonen.

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det oppgåva vår å lese den ytterlegare informasjonen for å vurdere om det er vesentleg inkonsistens mellom han og årsrekneskapen eller kunnskap vi har opparbeidd under revisjonen, eller om han tilsynelatande inneheld vesentleg feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den ytterlegare informasjonen inneheld vesentleg feilinformasjon er vi pålagde å rapportere det. Vi har ikkje noko å rapportere i så måte.

Styret og dagleg leiar sitt ansvar for årsrekneskapen

Styret og dagleg leiar (leiinga) er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen i samsvar med lov og forskrifter, og for at han gir eit rettvise bilette i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapskikk i Noreg. Leiinga er også ansvarleg for naudsynt intern kontroll for å kunne utarbeide

Offices in

Oslo	Elverum	Molli Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandnessjøen	Trondheim
Bodo	Kjellerik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

Utsegn om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskriven ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen, føresetnaden om at drifta skal halde fram og framlegget til resultatdisponering er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskriven ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt plikta si til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av selskapet sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringskikk i Noreg.

Molde, 29. mars 2019
KPMG

Else Berit Hamar
Statsautorisert revisor